

Lidia GAWLIK

Możliwości decyzyjne wynikające ze znajomości udziałów kosztów stałych i zmiennych w kosztach pozyskania węgla

STRESZCZENIE. W artykule podjęto temat praktycznego wykorzystania znajomości struktury kosztów produkcji węgla w podziale na koszty stałe i zmienne do podejmowania decyzji dotyczących skali produkcji w kopalniach. Podano przykłady takich decyzji, a rozwiązania poparto przykładami.

Wiedza o wielkości i strukturze kosztów stałych i zmiennych pozwala na ocenę ekonomiczną kopalni. Takie wielkości jak BEP (próg rentowności) oraz DOL (stopień dźwigni operacyjnej) określają stan kopalni. Gdy kopalnia pracuje poniżej progu rentowności, przynosi straty. Wysoki stopień dźwigni operacyjnej wskazuje na wysoki potencjał do zmiany warunków funkcjonowania. Wzrost sprzedaży poprawia wyniki kopalni tym szybciej im wyższy jest jej stopień dźwigni operacyjnej. Obniżenie sprzedaży pogarsza wyniki kopalni o wyższym stopniu dźwigni operacyjnej w większym stopniu niż w kopalni o niskim stopniu dźwigni operacyjnej.

Znajomość udziału kosztów zmiennych w kosztach produkcji i sprzedaży węgla pozwala ponadto na właściwe rozstrzygnięcia związane ze zmianą wielkości wydobycia węgla w kopalniach. W artykule omówiono sposoby obniżenia progu rentowności do wielkości sprzedaży w kopalniach nierentownych, z których najefektywniejszym jest obniżenie kosztów pozyskania węgla. Poruszono problem udzielania opustów cenowych. Podano warunki w jakich opust cenowy przynosi poprawę efektywności kopalni.

SŁOWA KLUCZOWE: koszty stałe, koszty zmienne, próg rentowności, stopień dźwigni operacyjnej, kopalnie węgla kamiennego